

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

basisschool Baardwijk

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 11 januari 2019

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 15 november 2018 een onderzoek uitgevoerd in groep 1-2 van basisschool Baardwijk. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Waalwijk een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Basisschool Baardwijk verzorgt goed onderwijs in de groepen 1-2. We vinden dit op de eerste plaats omdat ze goed volgen hoe de leerlingen zich ontwikkelen en deze informatie goed gebruiken om de lessen voor ieder kind passend te maken. Op de tweede plaats vinden we dat omdat de leraren een goede balans hebben gevonden tussen vrij spelen en geplande lesjes. Bovendien mogen leerlingen meedenken in wat ze willen leren. Op de derde plaats vinden we het onderwijs goed omdat er veel zorg aan de inrichting van de hoeken is besteed. Deze nodigen echt uit tot spelen en door steeds materialen in de hoeken te leggen die aansluiten bij het thema, leren en herhalen de kinderen spelenderwijs.

Wat kan beter?

We vinden dat de school beter kan samenwerken met de ouders van doelgroepkinderen. Bijvoorbeeld door ze te stimuleren om ook thuis bezig te zijn met de liedjes en versjes uit het actuele thema.

Wat moet beter?

We vinden dat de school gerichter kan nadenken over wat vve is en waarvoor het bedoeld is. Dit is vooral belangrijk omdat de leerlingenpopulatie aan het veranderen is. Dit vraagt misschien om aanpassingen in het taalbeleid, de ouderbetrokkenheid en de kwaliteitszorg.

Bestuur: Stichting Leerrijk
Bestuursnummer: 71008

School: basisschool Baardwijk

Totaal aantal leerlingen: 244

Totaal aantal leerlingen in de groepen 1-2: 41

Percentage gewichtenleerlingen op de school 1 oktober 2017: 23

BRIN: 16XK

Vervolg

De school wordt opgenomen in de reguliere onderzoekplanning van de inspectie.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook bij groep 1-2 van basisschool Baardwijk.

Werkwijze

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 van de school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en Primair Onderwijs.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd in de groepen 1-2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, leraren groep 1-2, interne begeleiders en directieleden.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de directie van de school en de intern begeleider.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Onvoldoende
- Voldoende
- Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusie van het onderzoek in groep 1-2 van basisschool Baardwijk.

Conclusie

De kwaliteit van de vroegschoolse educatie is op basisschool Baardwijk over het algemeen van voldoende en op onderdelen van goed niveau. Vooral op de standaarden Zicht op Ontwikkeling en Didactisch handelen vinden we de school een voorbeeld voor anderen.

Context

Basisschool Baardwijk is gehuisvest in IKC Balade. In dit gebouw is onder andere ook peuterspeelzaal 't Pinkeltje gehuisvest. Helaas kunnen beide partners elkaar niet binnendoor bereiken. Basisschool Baardwijk heeft ongeveer eenenveertig kleuters verdeeld over twee kleutergroepen. Vijfentwintig kleuters zijn als doelgroepkleuter binnengekomen. Dat wil zeggen dat zij de voorschool vier dagdelen bezochten. Een kleine helft van de doelgroepkleuters heeft een extra leerlinggewicht.

Afspraken over vervolgtoezicht

Alle standaarden zijn als voldoende beoordeeld. Er zijn geen vervolgafspraken gemaakt.

Herstelafpraak	Wat verwachten wij van het bestuur	Wat doen wij?
School		
KA1 Kwaliteitszorg In het systeem van kwaliteitszorg van de school zijn de kwaliteit en de resultaten van de vroegschoolse educatie niet als zodanig herkenbaar aanwezig. Wij vragen het systeem van de kwaliteitszorg op dit punt aan te vullen.	We vragen het bestuur ervoor te zorgen dat het stelsel van kwaliteitszorg wordt aangevuld. We verwachten dat het bestuur ons uiterlijk 1 augustus 2019 informeert dat aan de herstelafpraak is voldaan.	We controleren tijdens het eerstvolgend vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur of aan de herstelafpraak is voldaan.

3. Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1-2 van basisschool Baardwijk.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling			ℓ
OP3 Didactisch handelen			ℓ
OP6 Samenwerking		•	

OP1 Aanbod: voldoende maar transfer van taalcoaches naar groepsleren is wenselijk

Wij beoordelen het aanbod in het kader van vve op basisschool Baardwijk als voldoende. Vooral de inrichting van de hoeken levert een goede bijdrage aan het aanbod.

Het aanbod komt per thema tot stand aan de hand van ontwikkelingslijnen waarbinnen leerdoelen zijn geformuleerd. In ieder thema plant de school activiteiten waarbij de verschillende lijnen in evenwicht aan bod komen. Met de leerlingen samen worden de leervragen besproken en de activiteiten gekozen. De leraar bewaakt op de achtergrond of alle leerdoelen aan bod komen. De inrichting van de hoeken op basisschool Baardwijk is zeer rijk. Er zijn veel levensechte materialen in de hoeken en per thema worden de hoeken in de sfeer van het thema veranderd met bijpassende materialen. Voor de doelgroep leerlingen wordt het reguliere aanbod aangevuld vanuit de projecten Taalimpuls en Taal voor Nieuwkomers. Deze projecten worden uitgevoerd door speciaal opgeleide taalcoaches. Zij stemmen hun inhoud zoveel mogelijk af op het actuele thema.

Gezien de snel veranderende leerlingpopulatie op basisschool Baardwijk hebben wij wel een belangrijk aandachtspunt. Omdat het percentage leerlingen dat niet of maar beperkt Nederlands spreekt sterk toeneemt, is het wenselijk dat (een deel van) de expertise van de taalcoaches ook aanwezig is bij de groepsleraren. We zien nu dat in de groep vooral aan woordenschatuitbreiding wordt gewerkt. Met het toenemend aantal anderstalige leerlingen is het allereerst de vraag of er nu genoeg nieuwe woorden aan bod komen. Daarnaast vraagt taalverwerving door nieuwkomers ook dat de structuur van de taal (bijvoorbeeld zinsbouw) expliciet in de themaplanning wordt aangeboden.

OP2 Zicht op Ontwikkeling: ontwerpen vanuit doelen en observaties

De leraren volgen de ontwikkeling van de kleuters nauwgezet en gebruiken de informatie hierover om hun aanbod af te stemmen op ieder kind. Wij beoordelen deze standaard als 'goed'.

Het volgsysteem voor kleuters bestaat uit genormeerde toetsen voor de taal- en rekenontwikkeling en een gestructureerd observatie-instrument. Tijdens het werken met de leerlingen noteert de leraar haar observaties in een logboek. Op basis daarvan vult ze het observatie-instrument in. In de groepsplannen wordt op basis van deze informatie en de resultaten op de toetsen aangegeven welke kinderen op het gebied van taal en rekenen doorgaans extra aandacht of juist extra uitdaging nodig hebben. Hier houdt de leraar tijdens de activiteiten weer aantoonbaar rekening mee.

OP3 Didactisch handelen: volop ruimte voor spelend leren

Wij beoordelen het didactisch handelen als goed. De leraren zijn responsief en slagen er in om de doelen te verwerken in betekenisvolle activiteiten, waarbij volop ruimte is voor spel.

De leraren bouwen het thema samen met de leerlingen op. Samen met de leerlingen brainstormen ze over 'onderzoeksvragen' bij het themaonderwerp (bijvoorbeeld: hoe kan een heks toveren). Daarna worden de activiteiten bedacht, de boeken gekozen en de hoeken aangevuld met thema-gerelateerde materialen. Alles staat in het teken van het thema waarbij veel ruimte is voor spel, gepland en ongepland. Doordat de hoeken altijd in het teken van het thema gevuld zijn, vindt spelenderwijs veel herhaling plaats. De leraar werkt steeds gepland met kleine groepjes waarbij ze de activiteit afstemt op het niveau van het kind.

OP6 Samenwerking: positie doelgroepouders binnen ouderbeleid heroverwegen

Wij beoordelen de standaard Samenwerking als voldoende.

De school neemt deel aan de verschillende overlegvormen rondom vve binnen de gemeente en zorgt voor een warme overdracht van leerlingen. De wens om intensiever samen te werken met de peuterspeelzaal is er wel, maar wordt volgens de school belemmerd doordat ze binnen het IKC-gebouw ver van elkaar verwijderd liggen. De school vindt ouderbetrokkenheid belangrijk en heeft dit tot één van haar speerpunten benoemd. Een van de zichtbare veranderingen op dit gebied voor de kleutergroepen is de aanwezigheid van de ouder(s) bij het overdrachtsgesprek tussen peuterspeelzaal en basisschool.

Vanuit het perspectief van vve kan de school de samenwerking met zowel de peuterspeelzaal als met de ouders nog wel versterken. Op de eerste plaats kan met ouders beter gecommuniceerd worden over de inhoud van vve. Zo gaven de ouders met wie wij spraken aan dat ze geen zicht meer hebben op de specifieke vve-activiteiten zoals Taalimpuls. Op de tweede plaats kunnen ouders actiever gestimuleerd worden om ook thuis spelletjes rondom de thema-inhoud te doen en

boekjes te lezen. Ouders ontvangen daar op dit moment geen materiaal voor. Op de derde plaats kan school zich actievere opstellen om in het bijzonder ouders die net in Nederland zijn hun weg te leren vinden in de mogelijkheden die zij hebben om ondersteuning te krijgen. Wij begrijpen en respecteren het uitgangspunt van de school dat de verantwoordelijkheid voor goede communicatie met school ook bij de ouders zelf ligt. Bij doelgroepouders is het echter belangrijk om aanhoudend en steeds opnieuw de hand uit te blijven steken als het initiatief van hun kant uitblijft of stilvalt. Actieve betrokkenheid van doelgroepouders bij school, en wegwijzen in de ondersteuningsmogelijkheden, is van groot belang voor een gunstige schoolloopbaan van hun kinderen).

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1 Kwaliteitszorg: vve maakt nog geen deel uit van het kwaliteitssysteem van de school

Deze standaard beoordelen we op schoolniveau als voldoende, zoals eerder vastgesteld tijdens een inspectiebezoek in maart 2017. Wanneer we echter inzoomen op het onderdeel vve dan kan het wel beter. Vve maakt namelijk geen expliciet onderdeel uit van het kwaliteitssysteem binnen de school, terwijl de leerlingenpopulatie in de onderbouw daar wel aanleiding toe geeft. Nu heeft de Inspectie van het Onderwijs de kwaliteit in beeld gebracht (en die is voldoende tot goed). Echter, de school moet de kwaliteit zelf in beeld hebben. Dit kan bijvoorbeeld door in de analyses van leerresultaten vve-leerlingen als een onderscheiden groep te volgen. Andere mogelijkheden liggen binnen het kwaliteitssysteem van de school. Kijkwijzers voor lesbezoeken in de groepen 1-2 en kwaliteitskaarten op het niveau van de school kunnen redelijk eenvoudig aangevuld worden met vve-specifieke indicatoren. Ook zou het ouderbeleid van de school specifiekere aandacht kunnen besteden aan ouders van doelgroepkinderen. Het gaat vooral om een scherpere focus op de kwaliteit en resultaten van de vroegschoolse educatie dan nu het geval is. Daarmee moet de school zichzelf in staat stellen om een eigen oordeel over de kwaliteit van vroegschoolse educatie en behaalde effecten te formuleren. Vervolgens kan dit input geven voor borging en/of eventuele verbeteractiviteiten.

KA2 Kwaliteitscultuur: de leraren gaan professioneel met vroegschoolse educatie om, zelfreflectie kan nog groeien

De kwaliteitscultuur is van voldoende niveau. De leraren zijn

nadrukkelijk opgeleid in de methodiek die zij gebruiken en de visie die daarachter zit. Binnen de school functioneren verschillende leer- en ontwikkelgroepen.

Vanuit het perspectief van vve kan de kwaliteitscultuur nog versterkt worden. Dit kan door in het scholingsplan expliciet scholing voor vve op te nemen en door binnen de eigen stichting en mogelijk binnen de gemeente meer te reflecteren op de kwaliteit van de uitvoering van vve. Uitwisselen van good practices, leren van en met elkaar, actief de samenwerking zoeken met vooral de doelgroepouders dragen bij aan optimale kansen voor deze leerlingen.

KA3 Verantwoording en dialoog: nu alleen via de gemeentelijke monitor

Wij beoordelen deze standaard als voldoende.

Alle scholen verantwoorden zich over hun vve-beleid door informatie te leveren voor de gemeentelijke monitor. Deze verantwoording gaat vooral over resultaten en deelnamepercentages aan vve-projecten.

Wij denken dat de verantwoording en dialoog binnen het bestuur sterker kan. Bijvoorbeeld door binnen het bestuur de monitorgegevens kritisch te bespreken en door het gesprek over de gewenste kwaliteit van de uitvoering aan te gaan.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1-2 mee aan de slag gaat.

Reactie bestuur:

Het is prettig te lezen dat de investering die de school een aantal jaren geleden heeft gedaan om het onderwijs te vernieuwen, gezien wordt en als positief wordt ervaren door de inspectie en dat ook terug te lezen is in het verslag.

Een aantal onderbouwleerkrachten heeft twee jaar geleden de cursus kindgericht werken in de onderbouw gevolgd. Het onderwijs in de kleutergroepen is daarna ingrijpend veranderd. Vanuit 10 ankers, waaronder de rijke leeromgeving, wordt het onderwijs vormgegeven. Het kind staat meer centraal en heeft een grote inbreng in het lesprogramma. Uiteraard worden de tussendoelen hierin meegenomen.

De veranderende populatie is een herkenbaar punt, maar dit is al een aantal jaren gaande en hier wordt het onderwijs al op aangepast. Mede hierdoor is het onderwijs al flink veranderd op bs Baardwijk. Sinds vorig schooljaar zien wij de populatie nog sterker veranderen, met name in het aantal nieuwkomers. Wij nemen het advies om ons aanbod beter af te stemmen op onze veranderende populatie, waarbij expertise van de taalcoaches ook aanwezig is bij de groepsleerkrachten zeker ter harte.

Begin van dit schooljaar heeft onze school het keurmerk ouderbetrokkenheid 3.0 behaald. Dit betekent echter niet dat we nu achterover kunnen leunen en alles vanzelf verder gaat. Maandelijks komt de stuurgroep bijeen om te kijken hoe ouderbetrokkenheid nog meer vorm kan krijgen. Het advies om de samenwerking met de doelgroep-ouders te versterken zullen we meenemen in dit overleg. Ook om ouders actiever bij het onderwijs te betrekken, al blijven we zeggen dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid is. Het ouderbeleid wat betreft VVE is hierin niet specifiek benoemd.

VVE is in de ogen van de school een integraal onderdeel van de totale kwaliteitszorg en is daarom niet expliciet vermeld. Wij zullen dit meenemen in het nieuw op te stellen schoolplan, waarbij het onderdeel VVVE wel expliciet genoemd zal worden.

Op school wordt hard gewerkt aan een professionele cultuur, waarbij zelfreflectie en feedback vanzelfsprekend horen te zijn. Begrijpelijk dat dit nog niet altijd te zien, dit is een proces waar we als school middenin zitten. Intervisie wordt al wel regelmatig ingezet wat goede en leerzame gesprekken oplevert.

De leerkrachten van de kleutergroepen maken veelvuldig gebruik van de leerkringen onderbouw en nieuwkomers. Scholing zou wat ons betreft teambreed opgepakt moeten worden, waarbij de expertise van de taalcoaches bij alle leerkrachten aangeboden wordt.

Wij begrijpen de bevindingen van de inspecteur, al vragen wij ons wel af hoe bepaalde conclusies tot stand zijn gekomen. Op school stond bijv. een map klaar met daarin allerlei actuele stukken behorend bij de standaarden die onderzocht zouden worden. Jammer dat deze map niet door de inspectie is gelezen.

In het nieuwe koersplan van de stichting krijgt VVE en daaraan gekoppeld de ontwikkeling van een kindcentrum nadrukkelijk een plaats met als doel de doorgaande lijn van voorschoolse educatie naar vroegschoolse educatie te verbeteren teneinde de kansen voor kinderen met (dreigende) onderwijsachterstanden te vergroten voordat naar ze groep 3 gaan.